

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obžalovanému **Ing. P. Ď.** pre pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na verejnom zasadnutí 30. októbra 2008 v Bratislave o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2007, sp. zn. 4 T 2/2005, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. d/, e/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 sa napadnutý rozsudok **z r u š u j e** v celom rozsahu.

Na základe § 259 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 sa obžalovaný

Ing. P. Ď., nar. X. v B., ženatý, nezamestnaný,
súkromný podnikateľ, trvale bytom X., S. ul. č. X.,
t.č. vo výkone trestu v Ústave na výkon väzby Prešov,

u z n á v a z a v i n n é h o , ž e

ako konateľ spoločnosti C., s.r.o. so sídlom na H. ul. č. X. v B. v období od 27. mája 1996 v úmysle uviesť do omylu pracovníkov Daňového úradu Bratislava IV a neoprávnene sa obohatiť, podal Daňovému úradu Bratislava IV so sídlom na Žižkovej ul. č. 26 v Bratislave, daňové priznanie pre daň z pridanej hodnoty, dňa 27. mája 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca apríl 1996, dňa 3. júna 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca máj 1996, dňa 1. júla 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca jún 1996, dňa 2. augusta 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca júl 1996, dňa 4. septembra 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca august 1996 a dňa 30. októbra 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca september 1996, ktorým uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za mesiac apríl 1996 v sume 460 944 Sk, za mesiac máj 1996 v sume 6 902 116 Sk, za mesiac jún 1996 v sume 477 036 Sk, za mesiac júl 1996 v sume 463 778 Sk, za mesiac august 1996 v sume 465 303 Sk, a za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk, pričom tieto nároky na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty uplatňoval na základe fiktívne vykazovaných zdaniteľných plnení, ktoré vykazoval ako realizáciu zmlúv o dielo z 20. apríla 1996 a z 1. júna 1996 uzavretých medzi spoločnosťami C., s.r.o. a P., a.s., hoci v skutočnosti takto vykazované zdaniteľné plnenia neboli realizované a na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty podľa ustanovení zákona č. 289/1995 Z.z. o dani z pridanej hodnoty nemala spoločnosť C., s.r.o. nárok. Celkovo si uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za obdobie mesiacov apríl až september 1996 v sume 15 673 114 Sk, z tejto sumy Daňový úrad Bratislava IV vyplatil spolu 8 769 177 Sk, ako vrátenie uplatneného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za mesiace apríl až august 1996 poukázaním platieb na účty spoločnosti C., s.r.o. na účet č. XXXXXXXX/XXXX vedený vo V., a.s. dňa 28. júna 1996 v sume 6 902 116 Sk, dňa 31. júla 1996 v sume 477 036 Sk, dňa 2. septembra 1996 v sume 463 778 Sk a dňa 4. októbra 1996 v sume 465 303 Sk. Zostávajúcu časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk Daňový úrad Bratislava IV na základe kontroly uplatneného nároku nevyplatil. Na ťarchu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky tak Ing. P. Ď. spôsobil škodu spolu vo výške 8 769 177 Sk a pokiaľ by Daňový úrad Bratislava IV vyplatil aj zostávajúcu časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk, spôsobil by tak Ing. P. Ď. na ťarchu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky celkovo škodu vo výške 15 673 114 Sk,

teda

na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu a sčasti sa dopustil konania nebezpečného pre spoločnosť, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, a ktorého sa dopustil v úmysle na škodu cudzieho majetku seba obohatiť tým, že uvedie niekoho do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu, pričom k dokonaniu trestného činu nedošlo,

č í m s p á c h a l

pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sčasti dokonaný a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Za to sa

o d s u d z u j e :

Podľa § 250 ods. 5 Tr. zák., za použitia § 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere **5 (päť) rokov**.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. sa na výkon uloženého trestu zaraďuje do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 53 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sa obžalovanému ukladá peňažný trest vo výmere **1 000 000 Sk (jeden milión korún)**.

Podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, súd ustanovuje obžalovanému náhradný trest odňatia slobody vo výmere **1 (jeden) rok**.

Podľa § 49 ods. 1, § 50 ods. 1 Tr. zák. sa obžalovanému ukladá trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu **6 (šesť) rokov**.

Podľa § 35 ods. 2 Tr. zák. súd zrušuje výrok o treste rozsudku Okresného súdu

Bratislava I z 11. apríla 2005, sp. zn. 5 T 104/04, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2007, sp. zn. 3 To 23/07, a spôsobu jeho výkonu a súčasne sa zrušujú všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 sa obžalovaný zaväzuje uhradiť poškodenej strane Daňový úrad Bratislava IV, Ševčenkova 32, Bratislava, škodu vo výške **8 740 000 Sk** (osemmiliónovsedemstoštyridsaťtisíc).

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. júna 2007, sp. zn. 4 T 2/2005, uznal obžalovaného Ing. P. Ď. za vinného z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, ktorého sa podľa zistení krajského súdu dopustil tým, že

ako konateľ spoločnosti C., s.r.o. so sídlom na H. ul. č. X. v B. v období od 27. mája 1996 v úmysle uviesť do omylu pracovníkov Daňového úradu Bratislava IV a neoprávnene sa obohatiť, podal Daňovému úradu Bratislava IV so sídlom na Žižkovej ul. č. 26 v Bratislave, daňové priznanie pre daň z pridanej hodnoty, dňa 27. mája 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca apríl 1996, dňa 3. júna 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca máj 1996, dňa 1. júla 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca jún 1996, dňa 2. augusta 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca júl 1996, dňa 4. septembra 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca august 1996 a dňa 30. októbra 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca september 1996, ktorým uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za mesiac apríl 1996 v sume 460 944 Sk, za mesiac máj 1996 v sume 6 902 116 Sk, za mesiac jún 1996 v sume 477 036 Sk, za mesiac júl 1996 v sume 463 778 Sk, za mesiac august 1996 v sume 465 303 Sk a za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk, pričom tieto nároky na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty uplatňoval na základe fiktívne vykazovaných zdaniteľných plnení, ktoré vykazoval ako realizáciu zmlúv o dielo z 20. apríla 1996 a z 1. júna 1996 uzavretých medzi spoločnosťami C., s.r.o. a P., a.s., hoci v skutočnosti takto vykazované zdaniteľné plnenia neboli

realizované a na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty podľa ustanovení zákona č. 289/1995 Z.z. o dani z pridanej hodnoty nemala spoločnosť C., s.r.o. nárok. Celkovo si uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za obdobie mesiacov apríl až september 1996 v sume 15 673 114 Sk, z tejto sumy Daňový úrad Bratislava IV vyplatil spolu 8 769 177 Sk ako vrátenie uplatneného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za mesiace apríl až august 1996 poukázaním platieb na účty spoločnosti C., s.r.o. na účet č. XXXXXXXX/XXXX vedený vo V., a.s. dňa 28. júna 1996 v sume 6 902 116 Sk, dňa 31. júla 1996 v sume 477 036 Sk, dňa 2. septembra 1996 v sume 463 778 Sk a dňa 4. októbra 1996 v sume 465 303 Sk. Zostávajúcu časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk Daňový úrad Bratislava IV na základe kontroly uplatneného nároku nevyplatil. Na ťarchu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky tak Ing. P. Ď. spôsobil škodu spolu vo výške 8 769 177 Sk a pokiaľ by Daňový úrad Bratislava IV vyplatil aj zostávajúcu časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk, spôsobil by tak Ing. P. Ď. na ťarchu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky celkovo škodu vo výške 15 673 114 Sk.

Za to bol obžalovaný Ing. P. Ď. odsúdený podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 za použitia § 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere **8 (osem) rokov**.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 bol obžalovaný na výkon uloženého trestu zaradený do **I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny**.

Podľa § 49 ods. 1, § 50 ods. 1 Tr. zák. bol obžalovanému uložený aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu **6 (šesť) rokov**.

Podľa § 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 súd zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2005, sp. zn. 5 T 104/04, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2007, sp. zn. 3 To 23/07, vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a zároveň boli zrušené všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. bol obžalovaný zaviazaný uhradiť poškodenej strane

Daňový úrad Bratislava IV, Ševčenkova 32, Bratislava škodu vo výške 8 740 000 Sk.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote obžalovaný Ing. P. Ď. prostredníctvom svojho obhajcu a taktiež sám obžalovaný. V písomných dôvodoch svojho odvolania uviedol, že odvolanie podáva voči všetkým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa okrem výroku, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2005. sp. zn. 5 T 104/04, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2007, sp. zn. 3 To 23/07, vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu. Namietal, že vyhotovenie rozsudku, ktoré mu bolo doručené nie je v súlade s vyhláseným rozsudkom. Vyhláseným rozsudkom bol odsúdený podľa trestného zákona účinného do 1. januára 2006 a v písomnom vyhotovení sa uvádza Trestný zákon v znení zák. č. 100/1996. Výška škody bola vo vyhlásenom rozsudku taktiež iná, ako v písomnom vyhotovení, čo môže potvrdiť jeho obhajca. Poukazoval, že trestné stíhanie bolo vedené nezákonne, nakoľko nebol daný súhlas poškodeného na trestné stíhanie tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 163a Tr. por. Namietal splnomocnenie Ing. Š., nakoľko bolo dané pre trestný čin skrátania dane a poistného a nie pre trestný čin podvodu. V konaní nebola relevantným spôsobom preukázaná výška škody a namietal, že neboli zadovážené originály dokladov. Nesúhlasí s tvrdením súdu uvedenom na č.l. 335, pretože na hlavnom pojednávaní nevypovedal, iba sa vyjadril k obžalobe. V písomných dôvodoch odvolania namietal i zaujatosť senátu v zmysle § 30 ods. 1 Tr. por., pretože pri odročovaní hlavného pojednávania dňa 23. februára 2006 na neurčito do právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 5 T 104/04, vopred prejudikoval jeho vinu. Záverom svojho odvolania poukazoval na prieťahy v konaní, navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a trestné stíhanie zastaviť z dôvodov uvedených v ustanovení § 11 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Obhajca obžalovaného v písomných dôvodoch odvolania uviedol, že súd prvého stupňa sa dopustil pochybenia, keď dospel k skutkovému záveru o fiktívnosti zdaniteľných plnení založených predmetnými zmluvami o dielo (zo dňa 20. apríla 1996 a 1. júna 1996) medzi spol. C., s.r.o. a P., a.s. V konaní nebol produkovaný žiaden dôkaz, ktorý by relevantným spôsobom preukazoval fiktívnosť týchto zdaniteľných plnení, ktoré podľa skutkovej vety v podstate zakladajú trestnoprávnu zodpovednosť trestného činu. Absentuje tiež odborný záver o nesprávnom postupe obžalovaného v zmysle platných daňových predpisov, nebol spracovaný žiaden záver z daňovej kontroly, prípadne znalecký posudok preukazujúci akékoľvek porušenie právnej povinnosti obžalovaného, preukazujúci

vznik škody a jej výšku. V dôsledku týchto pochybení súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu skutkovému a právnemu záveru, keď uznal obžalovaného za vinného zo žalovaného skutku. Navrhol preto, aby odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo, zrušil napadnutý rozsudok podľa § 258 ods. 1 písm. d/ Tr. por., a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Podaním došlým najvyššiemu súdu 13. októbra 2008 sa obžalovaný Ing. P. Ď. domáhal odročenia verejného zasadnutia z dôvodu, že na Okresnom súde Bratislava IV prebieha konanie o určenie neplatnosti poverenia na zastupovanie zo 16. júla 2002, ktoré vystavil riaditeľ Daňového úradu Bratislava IV pre Ing. J. Š. pred orgánmi činnými v trestnom konaní a domáhal sa rozhodnutia o podaných sťažnostiach, ktorých kópie doložil do spisu.

Ďalším podaním došlým toho istého dňa podal návrh na oslobodenie ustanoveného obhajcu od povinnosti ho obhajovať a rozhodnúť o sťažnosti proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2006, ktorým predsedníčka senátu nevyhovela jeho žiadosti o oslobodenie ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovať.

Podaním došlým najvyššiemu súdu 21. októbra 2008 obžalovaný doplnil svoju predchádzajúcu žiadosť o odročenie verejného zasadnutia a navrhol doplniť dokazovanie výsluchmi ďalších svedkov a domáhal sa znaleckého dokazovania z odboru účtovníctva.

Podaním došlým 22. októbra 2008 oznámil najvyššiemu súdu, že si zvolil obhajcu JUDr. J. H., ktorý ho v minulosti zastupoval v inej právnej veci, preto sa znovu dožadoval odročenia verejného zasadnutia na neurčito, aby jeho zvolený obhajca mohol prevziať jeho obhajobu a preštudovať spis.

Na verejnom zasadnutí obžalovaný Ing. P. Ď. prehlásil, že si zvolil vo veci nového obhajcu JUDr. J. H., o čom predložil predsedovi senátu vlastnoručne spísané splnomocnenie z 22. októbra 2008 pre uvedeného advokáta. Na otázku predsedu senátu uviedol, že JUDr. H. jeho obhajobu doposiaľ neprevzal, nakoľko o tom nemá vedomosť. Vzhľadom k tomu predseda senátu uznesením podľa § 40 Tr. por. účinného do 1. januára rozhodol, že Mgr. R. B. nebol oslobodený od povinnosti obhajovať obžalovaného v predmetnej trestnej veci.

Napokon v záverečnom návrhu obžalovaný uviedol, že zotrúva na písomných dôvodoch svojho odvolania, pričom dodal, že žiada zastaviť trestné stíhanie, pretože je vedené v rozpore s medzinárodnými normami. V prípade, že odvolací súd jeho návrhu nevyhoví, alternatívne navrhol vzhľadom na neúmernú dĺžku trestného konania, aby mu odvolací súd znížil výmeru trestu a neprihliadal na trest uložený mu rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pretože tento trest považuje za nesprávny a nezákonný.

Obhajca obžalovaného v záverečnom návrhu uviedol, že sa pridrižiava písomne podaných odvolaní a navrhol, aby najvyšší súd podľa § 258 ods. 1 písm. d/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vrátil vec krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Zástupkyňa generálneho prokurátora na verejnom zasadnutí navrhla odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť, pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za správne.

Zástupkyňa poškodenej strany v záverečnom návrhu žiadala odvolanie obžalovaného zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací postupujúci vzhľadom na ustanovenie § 564 ods. 4 Tr. por. (zákona č. 301/2005 Z.z. v znení zákona č. 650/2005 Z.z.) účinného od 1. januára 2006, podľa predpisov dovtedy účinných, t.j. podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, po zistení, že neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 253, preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a zistil, že odvolanie obžalovaného Ing. P. Ď. je čiastočne dôvodné.

Hneď úvodom treba uviesť, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa na súde prvého stupňa postupovalo podľa ustanovení vyššie uvedeného trestného poriadku. V tomto konaní nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie

skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že sa predmetný skutok stal spôsobom popísaným vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku, že ho spáchal obžalovaný Ing. P. Ď. a že z jeho konania nastal tam uvedený následok.

Na takomto základe potom senát súdu prvého stupňa vyvodil z vykonaných dôkazov správne skutkové zistenia, preto najvyšší súd v otázke skutkových zistení odkazuje na podrobne rozvedené dôvody uvedené v napadnutom rozsudku, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje. Svoje rozhodnutie totiž odôvodnil v rozsahu vyžadovanom ustanovením § 125 Tr. por. Ani najvyšší súd nemal žiadne pochybnosti o tom, že skutok sa stal tak, ako bol ustálený v napadnutom rozsudku. Len pre úplnosť treba dodať, že najvyšší súd vzhľadom na námietky obžalovaného si zadovážil overené kópie daňových priznaní pre daň z pridanej hodnoty spoločnosti C., s.r.o. za kritické zdaňovacie obdobie, pričom zistil, že sú v plnej zhode s tými, ktoré boli zadovážené orgánmi činnými v trestnom konaní v rámci prípravného konania a boli oboznámené v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní. Niet sporu o tom, že ich predložil príslušnému daňovému úradu práve obžalovaný, ktorý si aj uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, hoci spoločnosť nemala na vrátenie nadmerného odpočtu nárok, keďže neboli preukázané žiadne zdaniteľné plnenia. Taktiež bolo preukázané, že Daňový úrad Bratislava IV poukázal na účet spoločnosti C., s.r.o. za obdobie apríl až august 1996 celkovú sumu 8 769 177 Sk ako vrátenie uplatneného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty. Zostávajúca časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 vo výške 6 903 937 Sk nebola vyplatená v dôsledku vykonanej kontroly daňového úradu. So zreteľom na vyššie uvedené, odvolací súd neakceptoval odvolacie námietky obžalovaného smerujúce proti skutkovým zisteniam.

Rovnako nemožno akceptovať námietky obžalovaného, že v konaní došlo k porušeniu procesných predpisov. Predovšetkým namietal, že trestné konanie bolo nezákonné, pretože chýbal súhlas poškodeného, pričom sa odvolával na ustanovenie § 163a Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

Podľa názoru najvyššieho súdu obžalovaný nepochopil citované ustanovenie a nesprávne si toto ustanovenie vyložil. V citovanom ustanovení sú taxatívne vymenované trestné činy (nachádza sa tam aj trestný čin podvodu), pri ktorých sa vyžaduje súhlas poškodeného k tomu, aby sa proti určitej osobe mohlo viesť trestné stíhanie. Táto osoba však

musí byť vo vzťahu k poškodenému v takom vzťahu, že poškodený by mal voči nej právo odoprieť vypovedať ako svedok (§ 100 ods. 2 Tr. por.). V posudzovanej veci bol poškodený štát, ktorého zastupuje príslušný daňový úrad, preto žiadny súhlas na trestné stíhanie obžalovaného nebol potrebný.

Irelevantná je i ďalšia námietka obžalovaného, že súd prvého stupňa vo veci nenariadil predbežné pojednanie obžaloby, hoci sa toho domáhal. Predbežné pojednanie obžaloby prichádza do úvahy za podmienok uvedených v ustanovení § 186 Tr. por. Z tohto ustanovenia však nemožno vyvodzovať povinnosť predsedu senátu nariadiť predbežné pojednanie obžaloby, ako sa mylne domnieva obžalovaný. Trestný poriadok účinný do 1. januára 2006 a podľa ktorého sa celé trestné konanie viedlo, takúto povinnosť predsedovi senátu neukladá. Uvedený inštitút sa použije iba vtedy, ak predseda senátu po preštudovaní spisového materiálu zistí, že je daný niektorý z dôvodov uvedených v § 186 Tr. por., pre ktoré možno predbežné pojednanie obžaloby nariadiť.

Rovnako neobstojí námietka obžalovaného voči povereniu Ing. J. Š., ktorá v konaní zastupovala práva poškodeného. Obžalovanému treba pripomenúť, že poverenie na zastupovanie (5.1. 21) v trestnom konaní sa týkalo trestného oznámenia voči daňovému subjektu C. s.r.o. B.. Pre súd nie je záväzná právna kvalifikácia uvedená v poverení. Rozhodujúci je skutok, ktorého sa týkalo.

Najvyšší súd v posudzovanej veci nezistil ani žiadne porušenie práv obhajoby, ktorého by sa dopustili orgány činné v trestnom konaní. V tomto smere neboli porušené práva obžalovaného ani v priebehu odvolacieho konania. Obžalovaný podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa ešte 18. júla 2007 (v zákonom stanovenej lehote § 248 Tr. por.), teda mal dostatok času na prípravu k verejnemu zasadnutiu, resp. k zmene a zvoleniu nového obhajcu. Je vždy vecou obžalovaného kedy a koho z osôb oprávnených k poskytovaniu právnej pomoci formou obhajoby v trestnom konaní svojou obhajobou poverí, prípadne či vôbec svojho práva využije. Za túto voľbu nesie zodpovednosť sám obžalovaný, a preto súd nie je oprávnený posudzovať „kvalitu“ obhajoby, prípadne nečinnosť obhajcu. Rovnako súdu nevyplýva povinnosť prispôbovať režim konania pred súdom a jeho priebeh predstávám obžalovaného a požiadavkám jeho obhajcu. Za včasnú voľbu obhajcu nesie zodpovednosť samotný obžalovaný. Je vecou profesionálnej zodpovednosti obhajcu, či prevezme prípad obhajoby na poslednú chvíľu. Prípadnou zmenou v osobe obhajcu

nie je súd v priebehu konania čo do režimu nijako viazaný. Zmena obhajcu preto v zásade nie je dôvodom pre odvolanie už nariadených úkonov, o ktorých sú riadne upovedomení obžalovaný i jeho doterajší obhajca. V takom prípade nie je dôvod na odročenie hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia za účelom oboznámenia obhajcu s prejednávanou vecou.

Neobstojí ani námietka obžalovaného, že vo veci rozhodoval zaujatý senát, nakoľko už vopred prejudikoval jeho vinu pri odročovaní hlavného pojednávania. Ktorý orgán činný v trestnom konaní je vylúčený z vykonávania úkonov, upravuje jednoznačne ustanovenie § 30 Tr. por. účinného do 1. januára 2006. Námietky vznesené obžalovaným nespĺňajú dôvody uvedené v spomenutom ustanovení. Senát v prípade obžalovaného nepostupoval svojvoľne, ale striktne podľa zákona. V priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní zistil, že v inom trestnom konaní bol už voči obžalovanému vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin. Prichádzal do úvahy postup podľa ustanovení o súhrnnom treste, preto zo zákona musel senát súdu prvého stupňa vyčkat' do právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku. Pri takomto výklade ustanovení o súhrnnom treste, ktorý zvolil obžalovaný, by nikdy nebolo možné uložiť páchatel'om viacčinného súbehu trestných činov súhrnný trest, čo by bolo zjavne v neprospech obžalovaných.

Obžalovaný v písomných dôvodoch svojho odvolania tiež namietal, že súd sa nevysporiadal s jeho obranou, že činnosť nevykonával svojim menom, ale všetka činnosť bola vykonávaná spoločnosťami, daňovými subjektmi, konajúcimi v zmysle § 23 ods. 1 Obch. zák. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že právnická osoba ako subjekt práva nemá ako celok vlastnú vôľu, teda nemôže podľa nej konať a navonok ju prejavovať. Preto predpisy občianskeho a obchodného práva stanovujú, kto koná v mene právnických osôb, resp. v ich zastúpení. Trestnoprávne dôsledky určitého konania však znáša potom priamo fyzická osoba, ktorá svojim konaním (hoci v rámci zastupovania právnickej osoby) naplnila všetky znaky príslušnej skutkovej podstaty trestného činu.

Čo sa týka právneho posúdenia konania obžalovaného, najvyšší súd dospel k záveru, že obžalovaný svojim konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák., pretože vyhotovil fingované doklady, ktorými predstieral, že došlo k zdaniteľnému plneniu. V skutočnosti k žiadnemu reálnemu

plneniu nedošlo, teda nevznikla povinnosť platiť daň z pridanej hodnoty a celé jeho konanie smerovalo k tomu, aby na základe týchto fingoovaných dokladov získal neoprávnený nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty. Na podklade týchto fingoovaných dokladov získal zo štátneho rozpočtu neoprávnené celkovú sumu 8 769 177 Sk, čím spôsobil škodu veľkého rozsahu vzhľadom na ustanovenie § 89 ods. 13 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006. V prípade vyplatenia uplatneného nadmerného odpočtu aj za mesiac september 1996 v sume 6 903 937 Sk, by celková škoda dosahovala čiastku 15 673 114 Sk.

V prejednávanej veci ide o majetkový trestný čin, pričom skutok bol spáchaný ešte v roku 1996, preto pri posudzovaní trestnej činnosti obžalovaného najvyšší súd vychádzal z ustanovenia § 16 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje len vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Najvyšší súd dospel k záveru, že pre obžalovaného je priaznivejší Trestný zákon účinný do 1. januára 2006. V prípade trestných činov majetkovej povahy, okrem trestných sadzieb, ďalším kritériom pre posúdenie priaznivejšieho zákona v zmysle § 16 ods. 1 je i výška spôsobenej škody, ktorá je nielen kvalifikačným kritériom pri právnom posudzovaní protispoločenského konania obžalovaného, aleje i jedným z kritérií určujúcich stupeň spoločenskej nebezpečnosti konania obžalovaného v zmysle § 3 ods. 4 Tr. zák.

Podľa § 89 ods. 13 Tr. zák. sa pri určovaní výšky škody vychádza z výšky minimálnej mzdy. V roku 1996 bola výška minimálnej mzdy určená zákonom Národnej rady SR z 21. marca 1996 č. 90/1996 Z.z. účinného od 1. apríla 1996 sumou 2 700 Sk. Škoda veľkého rozsahu v čase spáchania skutku predstavovala 500 násobok minimálnej mzdy, čo bolo 1 350 000 Sk. Trestný zákon v znení účinnom v čase spáchania činu pri trestnom čine podvodu podľa § 250 obsahoval iba štyri odseky, pričom škoda veľkého rozsahu bola upravená v odseku 4 citovaného ustanovenia. Páchatel'ovi tohto trestného činu bolo možné uložiť trest odňatia slobody od 5 do 12 rokov.

Podľa § 89 ods. 13 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sa škodou veľkého rozsahu rozumie škoda dosahujúca sumu 3 450 000 Sk, pričom sa vychádza z minimálnej mzdy stanovenej na sumu 6 900 Sk Nariadením vlády SR zo 14. septembra 2005 č. 428/2005 Z.z. účinného od 1. októbra 2005. Pri trestnom čine podvodu podľa § 250 Tr. zák. je škoda

veľkého rozsahu upravená v odseku 5 citovaného ustanovenia, pričom páchatel'ovi tohto trestného činu je možné uložiť trest odňatia slobody od 5 do 12 rokov. Trestné sadzby sa teda nezmenili, zmenila sa však hranica výšky spôsobenej škody, z čoho vyplýva, že Trestný zákon účinný do 1. januára 2006 je pre obžalovaného ako celok priaznivejší.

V posudzovanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že obžalovaný svojim konaním naplnil znaky trestného činu podvodu podľa § 250 Tr. zák., avšak pochybil pri ustálení právnej kvalifikácie. V právnej vete napadnutého rozsudku síce ustálil, že obžalovaný svojim konaním spôsobil škodu veľkého rozsahu, napriek tomu uznal vinu iba podľa odseku 4 § 250 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006. Toto pochybenie súdu prvého stupňa napravil potom Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Pri skúmaní napadnutého rozsudku vo výroku o trestoch, ktoré boli obžalovanému uložené, najvyšší súd zistil, že súd prvého stupňa napriek tomu, že správne a v súlade so zákonom zistil skutkový stav, nesprávne a v rozpore s ustanoveniami § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, uložil obžalovanému neprimeraný trest odňatia slobody.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 účelom trestu je chrániť spoločnosť pred páchatel'mi trestných činov, zabrániť odsúdenému v ďalšom páchaní trestnej činnosti a vychovať ho k tomu, aby viedol riadny život a tým výchovne pôsobil aj na ostatných členov spoločnosti.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 pri určení druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne na stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť (§ 3 ods. 4 Tr. zák.), na možnosť nápravy a pomery páchatel'a. Ak súd prijme záruku za nápravu páchatel'a, vezme do úvahy tiež výchovný vplyv toho, kto záruku ponúkol a uloží trest so zreteľom na túto okolnosť.

V prerokúvanej veci je potrebné zdôrazniť, že trestnej činnosti sa obžalovaný dopustil ešte v roku 1996, pričom trestné stíhanie bolo začaté a obvinenie vznesené uznesením vyšetrovateľa z 9. januára 2001. Obžaloba bola podaná dňa 24. februára 2005, pričom súd prvého stupňa vyhlásil odsudzujúci rozsudok až 27. júna 2007.

Podľa § 2 ods. 4 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 orgány činné v trestnom konaní musia (okrem iného) trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a musia dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa či. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov. Prerokovanie v primeranej lehote požaduje aj Európsky dohovor o ľudských právach (či. 6 ods. 1), ku ktorému pristúpila i Slovenská republika.

Ukončenie trestnej veci obžalovaného po jedenástich rokoch od spáchania skutku nemožno považovať za konanie bez priet'ahov a v primeranej lehote. Na druhej strane treba uviesť, že na dĺžke súdneho konania nesie určitú vinu aj samotný obžalovaný častými ospravedlneniami a výmenou obhajcov. Niet sporu o tom, že prerokúvanie tejto trestnej veci malo dopad nielen na spoločenské postavenie obžalovaného, ale aj na jeho osobné a rodinné vzťahy.

Týmito úvahami sa riadil najvyšší súd, keď dospel k záveru, že trest odňatia slobody uložený súdom prvého stupňa je pre obžalovaného neprimerane prísny. Trest bol síce uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby, avšak nebral do úvahy dĺžku času, ktorá uplynula od spáchania skutku. V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že účel trestu je v Trestnom zákone vymedzený tak, aby spolu so splnením účelu Trestného zákona (§ 1 ods. 1) a Trestného poriadku (§ 1 ods. 1) včasným odhalením a postihom páchatel'ov zamedzil im páchať trestnú činnosť a ochrániť pred páchatel'mi trestnej činnosti ostatných občanov.

Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd dospel k záveru, že v prípade obžalovaného možno dosiahnuť účel trestu aj trestom pri úplne spodnej hranici zákonnej trestnej sadzby, preto mu uložil trest vo výmere päť rokov. Trest je súhrnný, pretože obžalovaný sa skutku dopustil skôr, než súd prvého stupňa vyhlásil odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin. Preto najvyšší súd zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2005, sp. zn. 5 T 104/04, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2007, sp. zn. 3 To 23/07, a spôsobu jeho výkonu. Súčasne zrušil všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Ustanovenie § 62 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 taxatívne vymenúva

obzvlášť závažné úmyselné trestné činy, medzi ktoré bol zaradený aj trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 5, pričom páchatelia trestných činov uvedených v tomto ustanovení sa spravidla na výkon uloženého trestu zaraďujú do III. (tretej) najprísnejšej nápravno výchovnej skupiny. Obžalovaný Ing. Ď. pred spáchaním skutku viedol riadny život, súdne trestaný nebol. V jeho prípade sa nejedná o tak vážne narušenú osobu, že by bolo potrebné pôsobiť na jeho prevýchovu výkonom trestu v tejto najprísnejšej skupine. Z toho dôvodu ho najvyšší súd v súlade s ustanovením § 39a ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 zaradil na výkon trestu do I. (prvej) najmiernejšej nápravno výchovnej skupiny. Pri tomto zaradení podľa názoru najvyššieho súdu bude možné účinnejšie pôsobiť na prevýchovu obžalovaného.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil obžalovanému i trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu šesť rokov. Ide o trest, ktorý súvisí s trestnou činnosťou za ktorú bol právoplatne odsúdený vyššie citovaným rozsudkom okresného súdu. Najvyšší súd nevidel dôvod na zmenu tohto trestu a ponechal jeho výmeru nezmenenú.

V posudzovanej veci sa obžalovaný snažil získať trestnou činnosťou neoprávnený majetkový prospech. Z toho dôvodu najvyšší súd dospel k záveru, že v jeho prípade je potrebné uložiť mu aj peňažný trest. S prihliadnutím na výšku spôsobenej škody súd potom obžalovanému vymeral peňažný trest vo výške 1 000 000 Sk. Pre prípad, že by výkon tohto trestu bol zo strany obžalovaného úmyselne zmarený, súd mu ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok.

Obžalovaný sa v záverečnom návrhu domáhal aj zastavenia trestného stíhania z dôvodu § 11 ods. 1 písm. h/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 s poukazom na čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ku ktorému pristúpila i Slovenská republika, a preto je ním viazaná. K tejto požiadavke treba uviesť iba toľko, že žiadna medzinárodná zmluva k takémuto postupu Slovenskú republiku nezaväzuje. Neúmernú dĺžku konania môže súd v zmysle vyššie spomenutého článku Dohovoru zohľadniť pri výmere trestu a takto poskytnúť dotknutej osobe spravodlivé zadosťučinenie. Najvyšší súd v zmysle tohto postupoval aj v prípade obžalovaného, a preto mu znížil výmeru uloženého trestu.

Čo sa týka nároku na náhradu škody, ktorú si uplatnila poškodená strana Daňový úrad

Bratislava IV, najvyšší súd vychádzal z ustanovenia § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, podľa ktorého, ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému majetkovú škodu, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok včas uplatnený (§ 43 ods. 2 Tr. por.).

Trestný poriadok upravuje postup súdu v adhéznom konaní pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody iba rámcovo a súd musí v takomto konaní uplatňovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa § 489 Obč. zák. záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 420 ods. 1 Obč. zák. každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Z uvedeného vyplýva, že za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil trestným činom.

Poškodená strana svoj nárok na náhradu škody uplatnila včas, preto obžalovanému spôsobením škody trestnou činnosťou vznikol záväzok uhradiť poškodenej strane spôsobenú škodu. Z vyššie uvedených dôvodov potom najvyšší súd zaviazal obžalovaného uhradiť poškodenej strane škodu vo výške 8 740 000 Sk .

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2008

JUDr. Juraj K l i m e n t , v.r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Katarína Cisárová